

**SMT RADHABAI SARDA ARTS, COMMERCE & SCIENCE
COLLEGE, ANJANGAON SURJI DIST AMRAVATI**

DEPARTMENT OF BOTANY

EXTENSION ACTIVITY

**Medicinal Plants:
Cultivation, Conservation, Distribution and Awareness Creation**

2019-2020

Activity Incharge

**Dr. Mangesh J. Dagawal
Head, Department of Botany**

**SMT RADHABAI SARDA ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE,
ANJANGAON SURJI DIST AMRAVATI**

DEPARTMENT OF BOTANY

EXTENSION ACTIVITY

**Medicinal Plants:
Cultivation, Conservation, Distribution and Awareness Creation**

ACTIVITY CONDUCTED

Year: 2019-2020

Shri Sarda Education Society's
(A Linguistic Minority Educational Institute)
SMT RADHABAI SADA COLLEGE ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE,
ANJANGAON SURJI DIST. AMRAVATI

DEPARMENT OF BOTANY
(Session: 2018-2019)

To

The Principal,

Smt Radhabai Sarda Arts, Commerce & Science College,

Anjangaon Surji

Subject: Regarding permission to continue Extension Activity entitled Medicinal Plants: Cultivation, Conservation, Distribution and Awareness creation during the academic session 2019-2020.

Hon'ble Sir,

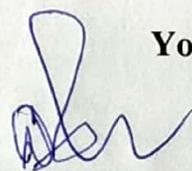
With reference to above subject, I request you to grant us permission to conduct the said Extension Activity entitled **Medicinal Plants: Cultivation, Conservation, Distribution and Awareness Creation** in the Department of Botany. The activity will be fruitful for the students, faculty members and local peoples.

With regards,

Date: 3/7/2019

Place: Anjangaon Surji

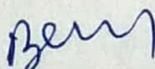
Yours faithfully

(Head , Department of Botany)

Head

Department of Botony
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

Principal

Smt. Radhabai Sarda College Of
Arts. Commerce & Science
Anjangaon Surji

**SMT RADHABAI SADA COLLEGE ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE,
ANJANGAON SURJI DIST. AMRAVATI**

**DEPARTMENT OF BOTANY
(Session: 2019-2020)**

Date: 4/7/2019

Notice

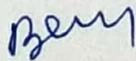
All students of B.Sc. I B.Sc. II and B.Sc. III are noticed that Botany Department started the Extension Activity entitled **Medicinal Plants: Cultivation, Conservation, Distribution and Awareness Creation** from the session 2017-2018 and this activity will also continue from the session 2019-2020. Under this activity department will conduct various activities like Medicinal Plant Cultivation in Botanical garden , preparation of plant saplings and their distribution among the faculty and local people for conservation and awareness purpose. Intrested students can participate in this activity for details and participation contact to Head of the department Shri Mangesh Dagawal.

Note : Botanical garden enriched with Medicinal plants students can visit the garden to know the Medicinal plants.

Head

**Head
Department of Botony
Smt.Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati**

**Principal
Smt.Radhabai Sarda College Of
Arts.Commerce & Science
Anjangaon Surji**

**SMT RADHABAI SADA COLLEGE ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE,
ANJANGAON SURJI DIST. AMRAVATI**

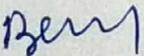
**DEPARTMENT OF BOTANY
(Session: 2019-2020)**

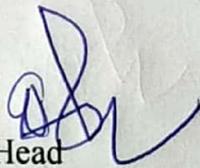
4/7/2019

Notice

Faculty members and Non teaching staff of the college are hereby informed that Botany Department started the Extension Activity entitled **Medicinal Plants: Cultivation, Conservation, Distribution and Awareness Creation** from the session 2017-2018 2018 and this activity will also continue from the session 2019-2020. Under this activity department will conduct various activities like Medicinal Plant Cultivation in Botanical garden , preparation of plant saplings and their distribution among the faculty and local people for conservation and awareness purpose. Medicinal plant saplings will also be distributed on the occasion of Birthday of faculty and non teaching staff, persons visited botanical garden, and saplings will be available for distribution in various programmes organized by the college like Annual Gathering, Alumni Meet, Womens Day, Teacher Day etc. Interested faculty members and non teaching staff involved in this activity for details and participation contact to Head of the department Shri Mangesh Dagawal.

Note : Botanical garden enriched with Medicinal plants faculty members and non teaching staff are invited to visit the garden to know the Medicinal plants.

Principal
Smt. Radhabai Sarda College Of
Arts. Commerce & Science
Anjangaon Surji

Head
Head
Department of Botony
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

**SMT RADHABAI SARDA ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE,
ANJANGAON SURJI DIST AMRAVATI**

**Department of Botany
EXTENSION ACTIVITY**

**Medicinal Plants:
Cultivation, Conservation, Distribution and Awareness Creation**

Year: 2019-2020

Objectives:

1. To create awareness for use and conservation of medicinal plants in the local community, students and faculty members.
2. To help in identification of locally available medicinal plants.
3. To create awareness for the use of medicinal plants on various diseases in the local community, students, Alumni and faculty members.
4. To evaluate and disseminate cultivation techniques of locally suitable medicinal and aromatic plants
5. To provide access to quality planting material

**SMT RADHABAI SARDA ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE,
ANJANGAON SURJI DIST AMRAVATI**

**Department of Botany
EXTENSION ACTIVITY**

**Medicinal Plants:
Cultivation, Conservation, Distribution and Awareness Creation
ACTIVITY CONDUCTED**

Year: 2019-2020

1. Plantation of Medicinal Plants Saplings:

Department of Botany successfully organized Tree Plantation Programme. On this occasion Mangesh Dagawal Head Department of Botany and students were planted medicinal plant saplings in the premises of the Botanical Garden. While addressing the students the Principal, Dr Bashisth Choubey threw light on the importance of trees to balance environment. Students of Bsc-I, II and III participated in plantation and cultivation practices of the medicinal plants

2. Preparation of Medicinal Plants Saplings:

Plant saplings of the medicinal plants prepared in botanical garden B.Sc. students participated in preparation of plant saplings they also understand the techniques and skill required for the saplings preparation.

Plant saplings prepared for distribution among the local people and also in college programme organized

3. Distribution of saplings and create awareness:

Medicinal plants saplings distributed to Botanical garden visitors, students, alumni .One of the activity conducted under this extension activity is plant sapling gifted to faculty members and non teaching staff on the occasion of their birthday.

4. Medicinal Plant Distribution & Awareness

a) Distribution and Awareness Medicinal Plants in on Teacher Day , Convocation programme Annual gathering and International women's Day :

Medicinal plants saplings prepared in botanical garden made available for distribution in various college level programmes for cultivation, conservation awareness regarding their use on various diseases.

b) Distribution and Awareness Medicinal in Plant Exhibition:

In this exhibition, about 35 students presented different medicinal plants, which said that the use of different medicinal plant such as Vidara, Hadjod, Asparagus, Adulsa, Gokarn, Pimperli,

Lasunewel, Kalmegh and other medicinal plants. The members of the Patanjali Committee, Journalist in Anjangaon visited the exhibition. Students of the college, teachers and non-teaching staff also visited the exhibition to know the information about the herbs. Medicinal plant saplings gifted to the Students , teachers and non-teaching staff and local peoples visited the exhibition.

5. Students participation in awareness programme :

Students conducted survey of wild edible plants, medicinal plants and cultivated medicinal plants and also involved in creating awareness regarding the use and cultivation of medicinal plants among the local people in this region.

Department of conducted Survey and awareness programme related to Medicinal plant, Wild edibles, Cultivated medicinal plants etc.

Participated students in Survey :

SN	TITLE OF SURVEY
1	Wild Edible plants from Anjangaon Surji region. (Survey) and awareness
2	Ethno medicinal Plant from Anjangaon Surji Regio awareness
3	Cultivated Medicinal Plants in Anjangaon region

6. Awareness through Social media like Facebook Page and group among the local people :

Department created Facebook page and group entitled Anjangaon Parisaratil Aushadhi Vanspati near about 555 people joined this group. This group is exclusively for medicinal plant awareness every month Head of the department Dr. Mangesh Dgawal posted information along with photo of commonly use medicinal plants which is useful for the local people in Anjangaon Surji region.

7. Awareness through Popular article on Medicinal, wild edible plants in regional language :

Department faculty member started the activity for the awareness of medicinal plant identification, medicinal use, Spiritual importance, cultivation practices by publishing popular article in various news papers.

8. Preparation of Giloy plant saplings and their distribution under the Amruta for Life Project :

Department of Botany in collaboration with Regional Facilitation Center Savitribai Phule Pune University Pune sponsored by National Medicinal Plant Board under the Project Amruta for Life prepared plant sapling for awareness regarding the use of Giloy plant among the local people.

9. Beneficiaries :

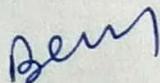
- Students
- Faculty members
- Non teaching staff
- Alumni
- Visitors
- Local people

10. Number of students, faculty members, and local people participated and benefited

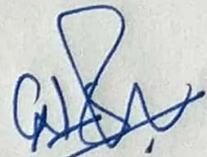
1. Number of students participated and benefited: 203
2. Number of faculty members participated and benefited: 26
3. Other stakeholders benefited : 50

11. Out Come of the activity:

1. Awareness created for Conservation and Cultivation of medicinal plants among the students, faculty and local people
2. Students, faculty and local people benefited through various activities like popular article and social media for awareness regarding the medicinal plant cultivation and use.
3. Improvement of health through medicinal plants.
4. Students, faculty members and local people understand the identification and use of common medicinal plants.

Principal
Smt. Radhabai Sardar College Of
Arts, Commerce & Science
Anjangaon Surji

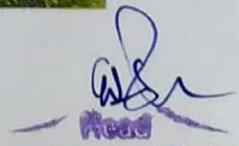
Head
Head
Department of Botony
Smt. Radhabai Sardar Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

Year 2019-2020

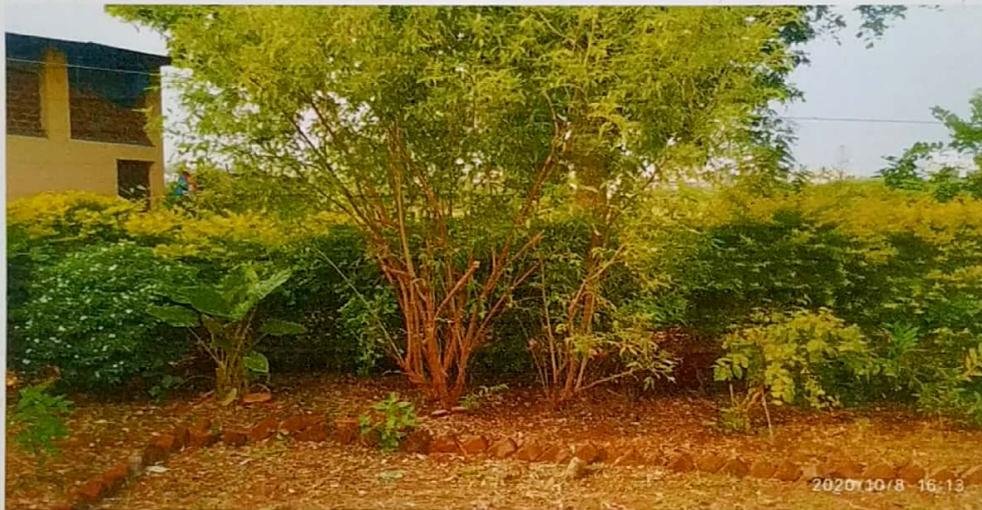

Garden View

Head
Department of Botony
Smt.Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist.Amravati

Medicinal Plants Cultivated in Garden

Garden view and Medicinal Plants

Head
Department of Botony
Smt.Radhabai Sarda Arts,
Commerca & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati

Bot. Name- *Argyreia nervosa* L.

Samudrashok (समुद्रशोक)

Family- Convolvulaceae

उपयोग – सर्दी, कफ, ताप, त्वचारोग व मेंदूचे

विकाराकरिता उपयुक्त

**Head
Department of Botony
Smt.Radhabal Sarda Arts,
Commerce & Solence College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati**

**DISTRIBUTION OF PLANTLETS TO TEACHING AND NON TEACHING STAFF
ON THE OCCASION OF THEIR BIRTHDAY AND OTHER EVENT**

Year : 2019-2020

Medicinal plant sapling gifted to Principal Dr B. Choubey

Medicinal plant sapling gifted to Dr. J.E. Maldhureand Shri I.G. Jadhav

Medicinal plant sapling gifted to Dr. N. U. Saraf

**Head
Department of Botony
Smt.Radhabal Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati**

Medicinal plant sapling gifted to Dr. S. Athawale and Shri. S. H. Kinhikar

Medicinal plant sapling gifted to Dr. S. U. Deshmukh and Dr. A. G. Pitale

Medicinal plant sapling gifted to Ms. S. G. Chhaba and Dr. P.V. Raut

Head
Department of Botany
Smt.Radhabal Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati

**MEDICINAL PLANTS DISTRIBUTION TO BOTANICAL GARDEN VISITORS
MEDICINAL PLANTS GIFTED TO GARDEN VISITOR**

Academic Session : 2019-2020

Dr. Rajkumar Khapekar Head Department of Botany Sindhu Mahavidyalaya Nagpur, Dr. Vimal Dhakne Chandrapur, Dr D.R. Halve Head Department of Botany Innani Mahavidyalaya Karanja Lad and Dr. S. H. Kanherkar Y.C. College Mangrulpir Dist. Washim visited Botanical Garden.

Medicinal plant gifted to Shri. Manohar Murkute Nagarsevak Nagar Parishad Anjangaon Surji

Handwritten signature

**Head
Department of Botony
Smt.Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati**

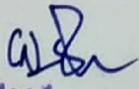
Students of S. Marry School Anjangaon Surji visited Botanical Garden to observe Medicinal plants.

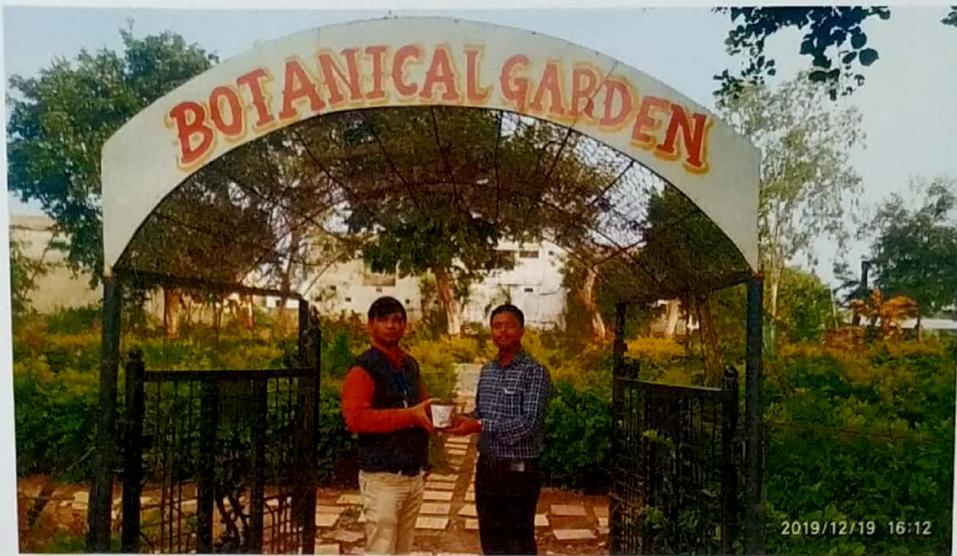

Dr. Pallavi Gole M.D. (Aayurved) and parent Mrs. Adhau visited Botanical garden

Dr. P.S . Kaste Head Department of Botany J.D. Patil Sanguldkar Mahavidyalaya Daryapur Dist. Amravati

Head
Department of Botany
Smt.Radhabal Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji Dist.Amravati

Shri . ChiKte Department of Chemistry G.S. Tompe College Chandur Bazar

Dr. Gopal Murhekar Department of Chemistry Govt. Vidabha Institute of Science & Humanities Amravati

Dr. S. D. Kove Department of Biotechnology S.G.B. Amravati University Amravati

Head
Department of Botony
Smt.Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati

Shri. Wankhade Principal ITI College Chikhaldara visited Botanical garden on the occasion of MCVV inspection.

Dr. Gole M.D. (Aayurved) visited botanical garden to observe medicinal plants

Medicinal plnt sapling gifted to Mrs. Sarda trustee and other lady visited botanical garden

Head
Department of Botony
Smt.Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati

Alumni of the Botany department visited botanical garden

Medicinal plant sapling for distribution to Annual Gathering guest

Medicinal plant sapling distributed to students for awareness and plantation

Head
Department of Botony
Smt.Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati

Medicinal plant saplings distributed to faculty members and Local women's on the occasion of International Women's Day 2020

Head
Department of Botony
Smt.Radhabal Sarada Arts,
Commerce & Solence College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati

**Students Participation
2019-2020**

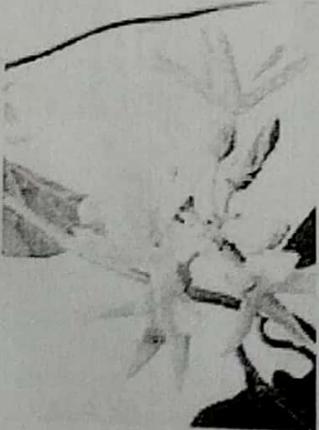

**Head
Department of Botony
Smt.Radhabal Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati**

लोकमत

आयुर्वेदात महत्त्व : औषधी वनस्पतींची लागवड केल्यास शेतकऱ्यांना होऊ शकेल आर्थिक लाभ

जिवती रानभाजीला धार्मिक अधिष्ठाण

लोकमत न्यूज नेटवर्क

अंजनगाव सुर्जी : लहान मुलांच्या दीर्घ आयुष्यासाठी श्रावण महिन्याच्या शुक्रवारी जिवतीची पूजा करतात. त्याप्रसंगी नैवेद्याचा मान

औषधी वनस्पतींची लागवड व्हावी येथील सारडा महाविद्यालयातील वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख मंगेश इगवाल यांनी सर्वेक्षण केले असता जीवती या औषधी वनस्पतीची उपलब्धता नाणय प्रमाणात आढळून आली. ती तुलनेत महागड्या गावात विकली गेली. अशा प्रकारच्या औषधी वनस्पतीची लागवड केल्यास त्याचे प्रमाण वाढू शकेल. शेतकऱ्यांना आर्थिक आधार होऊ शकतो व सामान्य जनतेला पौष्टिक जंगली भाजी मिळू शकेल.

असलेल्या भाजीला जिवतीची फुले आपल्या पूर्वजांनी आप्तांच्या म्हणून ओळखले जाते. त्या फुलांना दोडीची फुले म्हणून संबोधतात.

दरवर्षी पावसाळ्यात बाजारांमध्ये जीवती ही रानभाजी विकायला येत असते. जी खूप कमी प्रमाणात उपलब्ध असते. जीवतीच्या फुलाची भाजी अतिशय चविष्ट आहे व पौष्टिक सुधदा आहे. या जंगली वनस्पतीचे शास्त्रीय नाव टेलोस्मा पॅलिडा आहे. ३ मीटरपर्यंत उंची

असलेली ही वनस्पती आहे. या वनस्पतीचा उपयोग पारंपारिकपणे डांप्या खोकला, सर्दी आणि दम्याचा उपचार करण्यासाठी केला जातो. फळांमधून मिळविलेले दुधाळ लेटेक्स ल्युकोडर्मा आणि इतर त्वचेच्या रोगांमध्ये वापरले जाते. या जिवतीच्या वेलीला धार्मिक महत्त्व प्राप्त आहे. त्याचे नाव त्या प्रदेशाच्या आधारावरच दिल्या गेले आहे. धार्मिक प्रथेनुसार जीवती ही देवता लेंकुरवाळी बाई असून तिची पूजा विदर्भ आणि मराठवाड्यात केली जाते.

Head

Department of Botany
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Kanjangaon Surji, Dist. Amravati

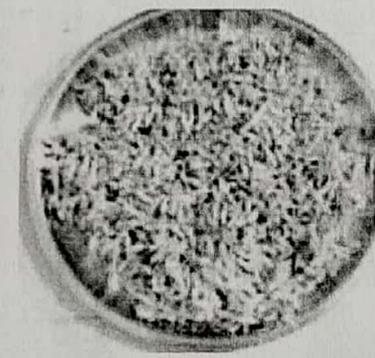
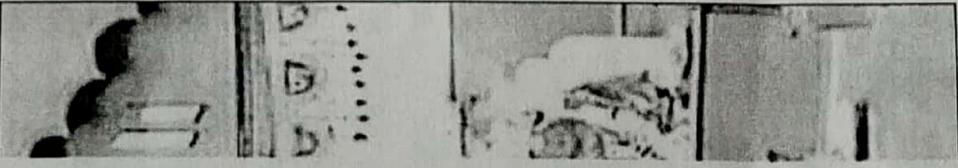
Hello Amravati
Page No. 2 Sep 09, 2020
Powered by: erelego.com

का स्थापना छोटे-छोटे पत्थर लाकड़ी की पूजा महालक्ष्मी को सब्जी-रोटी का नैवेद्य भारी से मुक्ति दिलाएं.

‘जिवती’ रान सब्जी का आध्यात्मिक महत्व

किंतु लोगों की से गेट के बाहर

संवाददाता, 25 अगस्त अंजनगांव सुर्जी- छोटे

बिदि स चां देऊवाइ से तस्त बारविज के कारण से जूझ बिजली खतरा पै ओर काम रही है वरिष्ठाधि ध्यान देन लोगों व आग्रह हि गांव सुचारू के फीड

शुक्रवार को नैवेद्य के लिए जिवती के फूलों की सब्जी बनाई जाती है. इन फूलों को दोड़ी के फूल कहा जाता है. हमारे पुरखों ने अपनी संतान की सुख समृद्धि के लिए जिवती के पूजन की प्रथा शुरू की और इस वन सब्जी को जिवती नाम दिया. इसी में इस सब्जी का महत्व छिपा है.

अंजनगांव परिसर में हर वर्ष बरसात के दिनों में बाजार में जिवती की सब्जी उपलब्ध रहती है. जो बहुत ही कम मात्रा में उपलब्ध होती है. इसके फूलों की सब्जी बहुत ही स्वादिष्ट और पौष्टिक रहती है. इस वनस्पति का वैज्ञानिक नाम टेलोस्मा

पॅलिडा रहकर वह पोसायनेसी वंश की है. इसका पौधा तीन मीटर तक ऊंचा रहता है. पारंपरिक रूप से इस वनस्पति से खांसी, सर्दी व अस्थमा की दवा बनाई जाती है.

इसके फूलों से मिलने वाला दूध का अंश लेटेकस ल्यूकोडर्मा व अन्य चमड़ी की बीमारियों में दवा के रूप में बारिश के दिनों में इस वनस्पति को फूल लगते हैं. परिसर के लोग फूलों की सब्जी बनाते हैं. जिवती की बेल का बड़ा धार्मिक महत्व है. धार्मिक प्रथा के अनुसार बाल-बच्चों वाली जिवती देवता की पूजा विदर्भ, मराठवाड़ा तथा संपूर्ण महाराष्ट्र में

श्रावण माह के शुक्रवार को की जाती है. उसकी पूजा व नैवेद्य के लिए जिवती के फूलों की सब्जी रखी जाती है. सारडा महाविद्यालय के डॉ. मंगेश डगवाल ने बाजार में सर्वेक्षण करने पर यह सब्जी बहुत ही कम मात्रा में व महंगे दाम पर उपलब्ध रहती है. यह बात सामने आई.

इसलिए ऐसी औषधि वनस्पतियों की बुआई करने पर वह बड़ी मात्रा में उपलब्ध होकर किसानों को अच्छी आय मिल सकती है और आम नागरिकों को पौष्टिक वन सब्जी उपलब्ध हो सकती है. यह सब जानकारी डॉ. मंगेश डगवाल ने दी है.

यातायात में आवारा मवेशियों की बाधा | यौम-ए-आशरा 30 को

मंडल

Head Department of Botany Smt. Radhabai Sardia Arts, Commerce & Science College, Janghon Surji, Dist. Amrav

विश्वेक वर्षापासून या शुलामुळे खोपडा, लहान पिंपळखुडा, लाडकी या सोयीस्कर पडतो. याच पुलायून वाहनांची विसर्जन होतं. लहान मुले पुर पाहण्याकरिता वन

सकनकळी

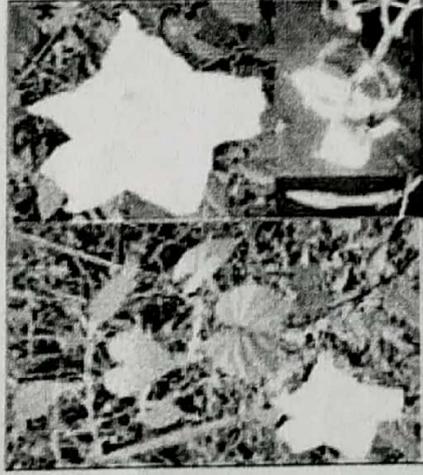
अर्धागावायू, फिलिरियासिस, बध्दकोष्ठ, मधुमेह, सर्पदंशावर गुणकारी

सकनकळी - एक पौष्टिक पण दुर्लक्षित राजभाजी

अंजनगाव सुर्जी ■ प्रतिनिधी

पारिसरामध्ये बऱ्याच ठिकाणी व गावामध्येसुद्धा सकनकळी ही वनस्पती आढळून येते. या वनस्पतीला चंद्राचे फूल म्हणून प्रामुख्याने ओळखले जाते. कारण याचे फूल रात्री उमलते व ते पूर्णपणे उमल्यानंतर पूर्ण चंद्रासारखे दिसते, त्यामुळे त्याला इंधर्जीमध्ये मूनपलॉवरसुद्धा म्हणतात. याला दुधिकलमी या नावानेदेखील वेगवेगळ्या ठिकाणी ओळखतात. अत्यंत बहुगुणी व पौष्टिक वनस्पती असल्याने मानवी शरीरासाठी ही अत्यंत गुणकारी ठरू शकते.

आयुर्वेदामध्ये या वनस्पतीला 'चंद्रकला' या नावाने संबोधतात. ही एक

वेलवर्गीय बारमाही वनस्पती आहे. ती साधारणतः १० ते १५ फूट वाढते. या वनस्पतीला ऑक्टोबर ते डिसेंबर दरम्यान फुले उमलतात. याच्या पानाची

या वनस्पतीचा रानभाजी व औषधी वनस्पती म्हणून दोन्ही प्रकारे उपयोग केला जाऊ शकतो; परंतु ही वनस्पती कमी प्रमाणात आढळत असून ती दुर्लक्षित आहे. याचा भाजी म्हणून वापर झाल्यास शेतकऱ्यांना देखील त्याचा फायदा होऊ शकते. या वनस्पतीची अधिक माहितीकरिता वनस्पतीशास्त्राच्या अभ्यासक डॉ. प्रभा भोगावकर यांनी मोलाचे मार्गदर्शन केले आहे. परिसरातील लोकांपर्यंत अशा प्रकारच्या दुर्लक्षित बहुपयोगी वनस्पतीची माहिती सामान्य लोकांपर्यंत पोहचवणे आवश्यक आहे.

डॉ. मंगेश डगवाल

वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख
महाविद्यालय अंजनगाव सुर्जी

श्रीमती राधाबाई सारडा

व पुलाची भाजी करतात, तसेच औषधी म्हणून सर्दी, खोकला यावर याचा वापर करतात. आतापर्यंतच्या संदर्भानुसार या वनस्पतीचा उपयोग अर्धागावायू, फिलिरियासिस, भाजणे, बद्धकोष्ठ, जखम व मधुमेहावर तसेच वजन कमी

करण्याकरिता करतात. याचा महत्त्वाचा उपयोग म्हणजे या संपूर्ण वनस्पतीला सर्पदंशावर वापरतात. काही अभ्यासकांनुसार ही वनस्पती रोगप्रतिकारक शक्ती वाढविण्याचेसुद्धा काम करू शकते.

पाणी टपवना

गामांजिना एफ. एम. सी. जी कंपनी मध्ये

थेट प्रवेश

दशान्तिका प्रदानित्याल्पातील

Sun, 06 September 2020

ePaper
देशीयता

<https://deshonnati.digitaledition.in/c/54750220>

Head

Department of Botany

Smt. Radhabal Sarda Arts,

Commerce & Science College,

Amnabon Surti, Dist. Amravati

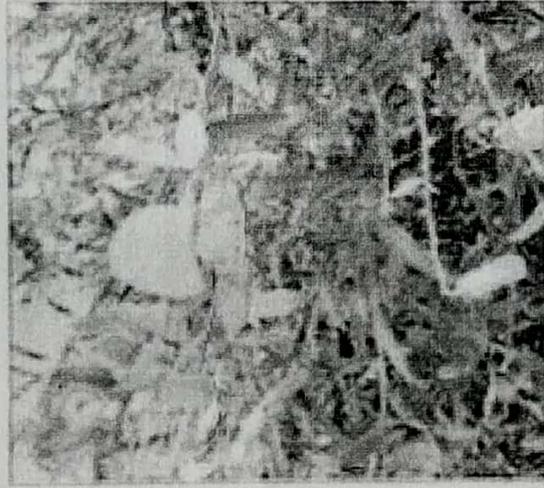
औषधीय वनस्पति 'बोरू' जानकारी के अभाव में उपेक्षित

संवाददाता | अंजनगोविंद सुर्जी

अंजनगोविंद सुर्जी तथा आसपास क्षेत्र में बोरू नामक जंगली सब्जी की फसल उगाई जाती है। जो पौष्टिक होने के साथ इसमें औषधीय गुण पाए जाते हैं। परंतु इस औषधीय वनस्पति की जानकारी के अभाव में यह उपेक्षित दिखाई देती है।

इस संदर्भ में स्थानीय श्रीमती राधाबाई सारडा महाविद्यालय के वनस्पति शास्त्र विभाग प्रमुख प्रा.डा. मंगेश डगवाल ने बाजार में सर्वेक्षण करने पर उन्हें यह वनस्पति तहसील में उपलब्ध होने तथा इसके फूलों का

जन्मिया होकर यह फेब्रेसी प्रजाति की है। यह पौधा एक वार्षिक और जड़ी-बूटी की किस्म है और आमतौर पर 1 से 2 मीटर लंबा होता है। इस वनस्पति को सौंनबोरू (सनकाडी) तथा संस्कृत में शनफूल के नाम से जाना जाता है। इस पौधे का मुख्य आकर्षण इसके फूल और इसमें आने वाले फल्लियाँ हैं। बोरू वनस्पति के फूल पीले रंग के होते हैं। और यह फूल अगस्त और नवंबर माह के बीच खिलते हैं। इस वनस्पति के पारंपरिक उपयोगों के बारे में जानने के लिए वनस्पतिशास्त्र तज्ञ डा.प्रभा भोगांकर के मार्गदर्शन रहा है।

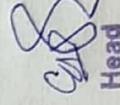

विविध रोगों के उपचार में प्रभावी

शोध के अनुसार 'बोरू' नामक वनस्पति एंजिमा, लकवा, रक्त शोधन, खंसी, पीलिया और त्वचा रोगों के उपचार में प्रभावी है। इस पौधे के बीज मुख्य रूप से सोरायसिस के लिए उपयोग किए जाते हैं। चूंकि यह पौधा पस्विार फैबेसी का है, इसलिए यह मिट्टी में नाइट्रोजन की मात्रा बढ़ाता है। इसका उपयोग खेत की हरी खाद और पशुओं के चारे में भी किया जाता है।- प्रा.मंगेश डगवाल, शिक्षाप्रमुख, राधाबाई सारडा महाविद्यालय

Mon, 12 October 2020

<https://epaper.bhaskarhindi.com/c/55606903>

Head

Department of Botany
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
A. Anjan Surji, Dist. Amravati

आरोग्यवर्धक अनेक आजारांवर गुणकारी

बोरु - एक पौष्टिक पण दुर्लभित बहुपयोवी औषधी वनस्पती

अंजनगावसुर्जी प्रतिनिधी

शेतामध्ये लण म्हणून वाडणारी ही औषधी वनस्पती व रानभाजी म्हणून उपयुक्त असणारी या परिसरामध्ये बोरु या नावाने यावी ओळख आहे. इतर भागांमध्ये या वनस्पतीला खुळखुळा, सॉनबोरु (सानकाडी) या नावाने ओळखलात संस्कृतमध्ये शन किंवा शनपूरु म्हणतात. या वनस्पतीची बऱ्याच राज्यांमध्ये लागवड देखील केल्या जाते. या वनस्पतीचे शास्त्रीय नाव 'क्रोटोलारिया जन्सिया' असून ते 'फॅबेसी' या कुळतील आहे. या वनस्पतीला बोरु हे नाव पूर्वी त्याच्या काडीचा उपयोग शाईने लिखाणाकरिता केल्या जायचा, यावरुनच म्हणून त्याला बोरुची काडी हे नाव दिले आहे.

एकेकाळी लिखाणामध्ये तरबोज असणाऱ्या व्यक्तीला बोरुकाढादर असे देखील संबोधल्या जायचे. ही वनस्पती वार्षिक व हर्ब या प्रकारातील असून ती साधारणतः १ ते २ मीटर उंच वाढते. या वनस्पतीचे मुख्य आकर्षण त्याचे फूल व त्याला वेगारी शिंग. फुले ही पिबळ्या रंगाची

असून शिंग ही खुळखुळा म्हणून ओळखल्या जाते. या वनस्पतीला ऑगस्ट ते नोव्हेंबर दरम्यान फुले येतात. या वनस्पतीच्या फुलाची भाजी करण्याकरिता रव्यनिक लोक उपयोग करतात. यापूर्वीच्या संशोधनावरील संदर्भानुसार या वनस्पतीचा उपयोग काजण्या, लयत्र्या, रक्त शुध्दीकरण, खोकला, काडीकोर व त्वचारोग यावर गुणकारी आहे. या वनस्पतीच्या वियांचा

खोडाचा वापर धागा मुख्यतः ज्याला ताग म्हणतात. ताग बनविण्यासाठी देखील केल्या जाते, तसेच ही वनस्पती फॅबेसी या कुळातील असल्यामुळे ती जमिनीमध्ये नत्राचे (नायट्रोजन) प्रमाण वाढवते. याचा वापर शेतात हिरवे खत व गुरांच्या चाऱ्यामध्ये देखील केल्या जातो.

याच्या उपयोगाबद्दल माहिती आहे, तेव लोक विकला घेऊन खाण्यामध्ये याचा उपयोग करतात. अशा प्रकारच्या मुबलक प्रमाणात उपलब्ध असून दुर्लभित वनस्पतीची माहिती लोकांपर्यंत पोहचल्यास एक प्रकारची पौष्टिक भाजी उपलब्ध होऊन त्यामुळे शेतकऱ्यांना देखील मोठ्या प्रमाणावर दिलासा मिळू शकतो.

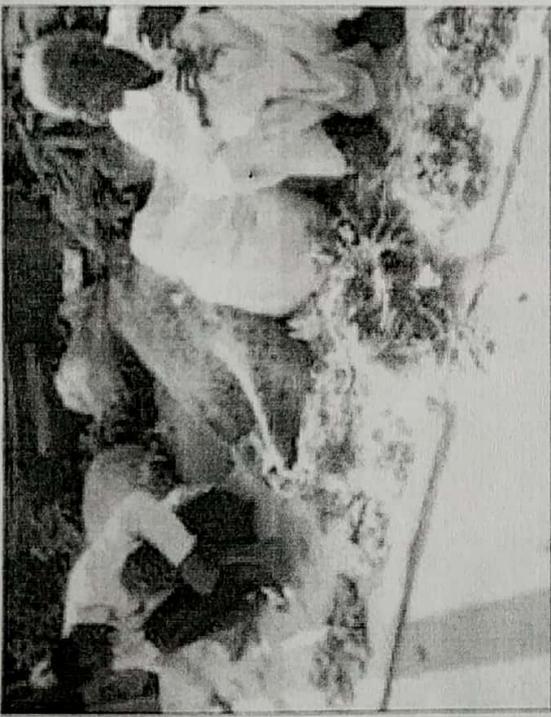
वनस्पतीबद्दल व त्याच्या पारंपरिक उपयोगाबद्दल माहिती मार्गदर्शन वनस्पतीशास्त्र तज्ज्ञ डॉ. प्रभा भोगाकर व सर्वेक्षण प्रा.डॉ. मंगेश डगवाल, वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख श्रीमती राधाबाई सारडा महाविद्यालय अंजनगाव सुर्जी यांनी केले आहे.

Department of Botany
Smt.Radhabal Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Hear

औषधीय कठमूली वृक्ष का धार्मिक महत्व

» दशहरे के दिन एकदूसरे को देते हैं 'सोनापत्ती'

संवाददाता ।
अंजनगाँवसुजी

नवरात्रि के बाद दूसरे दिन विजयादशमी को दशहरा के रूप में मनाया जाता है। इस त्यौहार के दिन लोग एक-दूसरे से मिलकर कठमूली नामक वृक्ष की पत्तियों का आदान-प्रदान करते हैं। इसलिए कठमूली वृक्ष को धार्मिक महत्व भी है। इसकी पत्तियों को 'सोनापत्ती' कहते हैं।

दशहरा के दिन प्रथा के कारण लोग इस पेड़ की शाखाओं को काट देते हैं। जिसके कारण पेड़ की प्रजाति विलुप्त हो रही है। औषधीय वनस्पति के रूप में महत्व रहनेवाले इस पेड़ का जतन करने

की जरूरत को देखते हुए अंजनगाँव सुजी के प्रा. डा. मंगेश डगवाल ने सर्वेक्षण किया।

त्यौहार के समय बाजार में उक्त पेड़ की पत्तियाँ बड़े पैमाने पर बिक्री के लिए लाने की बात निदर्शन में आयी है। पेड़ की शाखाएँ काटने से यह प्रजाति लुप्त होने की कगार पर है, ऐसा उन्हें दिखाई दिया।

इसलिए उन्होंने इस पेड़ के धार्मिक महत्व के साथ औषधीय महत्व बताने जनजागरण शुरू किया। इसके लिए उन्हें

विविध रोगों में उपयोगी

कठमूली पेड़ की पत्तियों का उपयोग मलेरिया, खांसी आदि रोगों के लिए किया जाता है। इस पेड़ का मुख्य आकर्षण इसका धार्मिक महत्व है। जैव विविधता की दृष्टि से इस औषधीय वनस्पति की सुरक्षा महत्वपूर्ण है। इसलिए इस पेड़ और इसके महत्व के बारे में लोगों में जागरूकता करना जरूरी है।

प्रा. डा. मंगेश डगवाल, वनस्पतिशास्त्र विभाग प्रमुख, राधबाई तारडा महाविद्यालय, अंजनगाँव

वनस्पतिशास्त्र तज्ञ डा. प्रभा भोगांवकर का मार्गदर्शन मिला।

यह पेड़ 3 से 5 मीटर ऊंचा होता है। इसमें फरवरी से मार्च के बीच फूल लगते हैं। अधिकांश लोग इस वनस्पति के पत्तों और फूलों का भोजन में सब्जी के रूप में उपयोग करते हैं। यह एक शानसब्जी के नाम से भी जाना जाता है।

व व चि के चर का गार से रहा को जि ने दी

आपटा (सोनें) या झाडाचा धार्मिक अधिष्ठाण

अंजनगावसुर्जी प्रतिनिधी

नवरात्रानंतरचा दुसरा दिवस म्हणजे विजयादशमी वार दसरादेखील म्हणतो. चा सणाचे मुख्य आकर्षण म्हणजे वा दिवशी लोक आपटा किंवा मोसा या वृक्षाची पाने एकमेकांना भेटून सोनें म्हणून देतात.

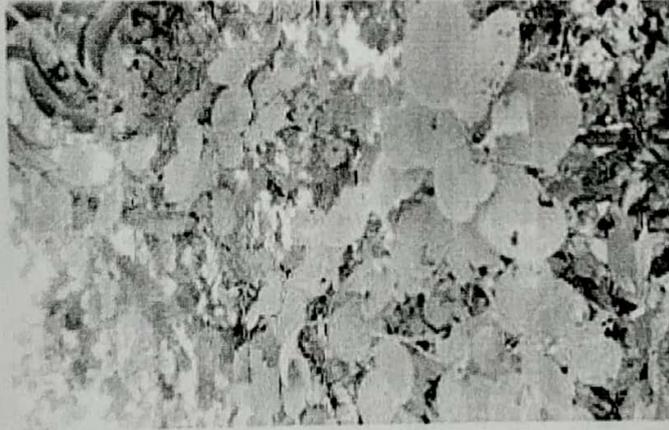
या वृक्षाचे शास्त्रीय नाव बाहुनिया रॅसिमोसा असून हे सिझलपिनेसी चा कुळातील आहे. चाला अमरावती व वनतमाळ नागामध्ये मोसा व आपटा देखील म्हणतात. हा एक लहान वृक्ष असून याचे मुख्य आकर्षण म्हणजे याची पाने चाला मार्घ ते जुलैदरम्यान फुल्ले येतात. याच्या फुल्ल्याकडे बहुतांशी लोक लक्ष देत नाहीत. कारण ती हिरवट रंगाची अगदी लहान असतात. त्याचा वापर खाण्यामध्ये माजी म्हणून केल्या जातो. याच्या कोवळ्या पानाची व फुलाची माजी विविध क्षेत्रातील लोक खात असल्याने याची एक रानभाजी म्हणून देखील ओळख आहे.

पूर्वी विद्यार्जनासाठी राज कुळातील राजपुत्र गुह्या आश्रमात राहत असत. तिथे त्यांना विविध विद्या शिकवल्या जाऊन. असाच एक अयोध्यामधील राजा

अशा या धार्मिक महत्त्व प्राप्त असलेल्या वनस्पतीच्या कोवळ्या पानांचा व फुलांचा रानभाजी म्हणून वापर करत असून सोबतच औषधी वनस्पती म्हणून महत्त्व असलेल्या वनस्पतीचे जतन करणे, जैवविविधतेच्या दृष्टीने महत्त्वाचे आहे, असे प्रतिपादन डॉ. मंगेश डगवाल, वनस्पतीशास्त्र विभाग प्रमुख श्रीमती. राधाबाई सारडा महाविद्यालय अंजनगाव सुर्जी यांनी केले आहे.

याच्या पानांचा वापर मलेरिया, खोकला, दुरिनेशन, मासिक पाळी इत्यादीच्या आजारावर केल्या जातो. या वृक्षाचे महत्त्वाचे आकर्षण म्हणजे याला प्राप्त झालेले धार्मिक महत्त्व आहे.

राज्याकडे एवढी नाणे नसल्यामुळे त्यांने अयोध्या मधील रघुराजा यांच्याकडे धाव घेतली व मदत मागितली; मात्र रघुराजांने तुकटाच वज करून सर्व संपत्ती दान केलेली होती. त्यामुळे त्यांच्याकडेही पर्वाज सुवर्णमुद्रा नव्हत्या; परंतु मदत मागायला आलेल्यांना नाही म्हणणे, हे रघुराजांच्या तत्वात बसत नसल्याने त्यांने कौत्सला दुसऱ्या दिवशी घेण्यास

कौत्स याने त्याचे गुरू वरतू यांच्याकडून विद्या प्राप्त केली. कौत्स राज्याला वाटले की आपण आपल्या गुरूला गुरुदक्षिणा द्यावी, तसे त्यांनी आपल्या गुरूला विचारले असता वरतू यांनी गुरुदक्षिणा घेण्यास नकार दिला. तरी कौत्स राजांनी खूप आग्रह केल्यामुळे त्यांनी त्याला १४ करोड (कोटी) सोण्याची नाणी दक्षिणा स्वरूपात देण्यास तानितले; परंतु कौत्स

सांगितले. कौत्स राजाला दिलेले वचन पूर्ण करण्यासाठी रघुराजांने कुबेरावर खारी केली. पराक्रमी रघुराजा यांचा पराभव करणे अशक्य असल्याने कुबेराने रघुराजास हवी तेवढी संपत्ती देण्यास कबूल केले. त्यानुसार कुबेराने राजी वनवर्षाव केला. हे सर्व सुवर्णमुद्रा एका आपट्याच्या झाडावरून जमिनीवर खाली पडल्या.

रघुराजांने दुसऱ्या दिवशी कौत्स राजाला त्या मुद्रा घेऊन जाण्यास सांगितले. कौत्सने माहितल्याप्रमाणे फक्त १४ कोटी सुवर्ण मुद्रा उचलून नेत्या आणि उरलेल्या मुद्रा तिघेच ठेवून रघुराजांचे आभार मानून तो निघून गेला; मात्र उरलेल्या सुवर्णमुद्रा रघुराजांने प्रजाजांना घेऊन जाण्यास सांगितले. तो विजयादशमीचा दिवस होता. त्यामुळे लोक आजही आपट्याची पाने सोने म्हणून एकमेकांना देतात. रघुराजांने वचन जे पाळले. त्यामुळे आजही म्हटले जाते की

रघुकुल रीत सदा चली आयी

प्राण जाये पर वचन ना जायी

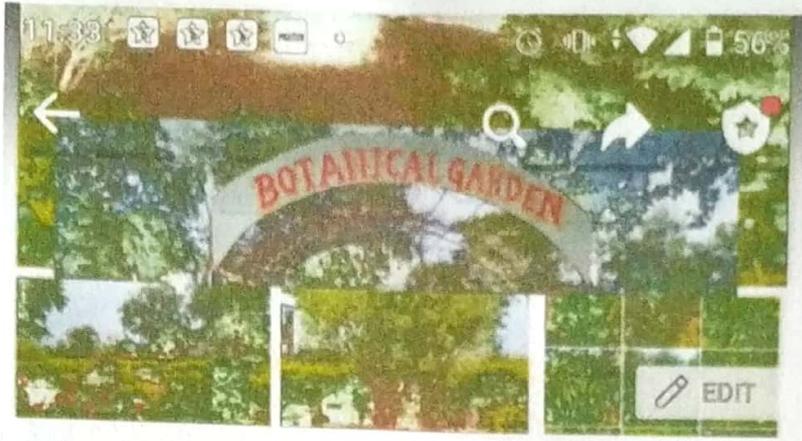
या प्रसंगी आठवण म्हणून आजही आपण दसऱ्याच्या दिवशी एकमेकांना आपट्याची पाने देतो

Head

Department of Botany

Smt. Radhabal Sarda Arts,

Commerce & Science College,

अंजनगाव सुर्जी परिसरातील औषधी वनस्पति >

Private group · 555 members

+ Invite

You

Rooms

Topics

Photos

Ev

Write something...

Live

Photo

Room

New Activity

SORT

Mangesh Dagawal shared a link. ...

Admin · 3d ·

मिलोय -रोगप्रतिकार शक्ती बढाने मे अत्यंत गणकारी -

Head

Department of Botony
Smt.Radhabai Sarde Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati

अंजनगाव सुर्जी...

Mangesh Dagawal

Admin • Aug 19, 2020 •

अंजनगाव सुर्जी परिसरामध्ये दरवर्षी पावसाळ्यात बाजारामध्ये जिवतीची जंगली भाजी विकायला येत असते जी खूप कमी प्रमाणात उपलब्ध असते. त्याची भाजी अतिशय चवीष्ट आहे व पौष्टिक सुधा. मी ती स्वतः बनवून टेस्ट करून बघितली आहे. या जंगली वनस्पती चे शास्त्रीय नाव *Tellosma pallida* aahe.

Vinod Chavhan and 63 others

5 Comments

Like

Comment

Write a comment...

Head

Department of Botony
Smt.Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati

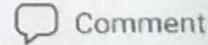
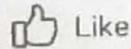
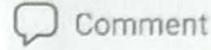

अंजानगाव सुर्जी परिसरातील औषधी वनस्पति

Mangesh Dagawal • Aug 7, 2020 •

श्रीमती राधाबाई सारडा महाविद्यालयातील वनस्पतीशास्त्र विभागाच्या वतीने तत्र करण्यात आलेल्या वनस्पती उद्यानातील औषधी वनस्पती व आज उद्यानाचे घेतलेले चित्र.

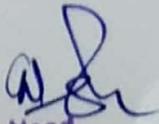
Sandeep Manohar Chede and 60 others 1 Comment

Department of Botony
 Smt Radhabai Sarda Arts,
 Commerce & Science College,
 Anjangaon Surji, Dist. Amravati

Nursery for quality planting material

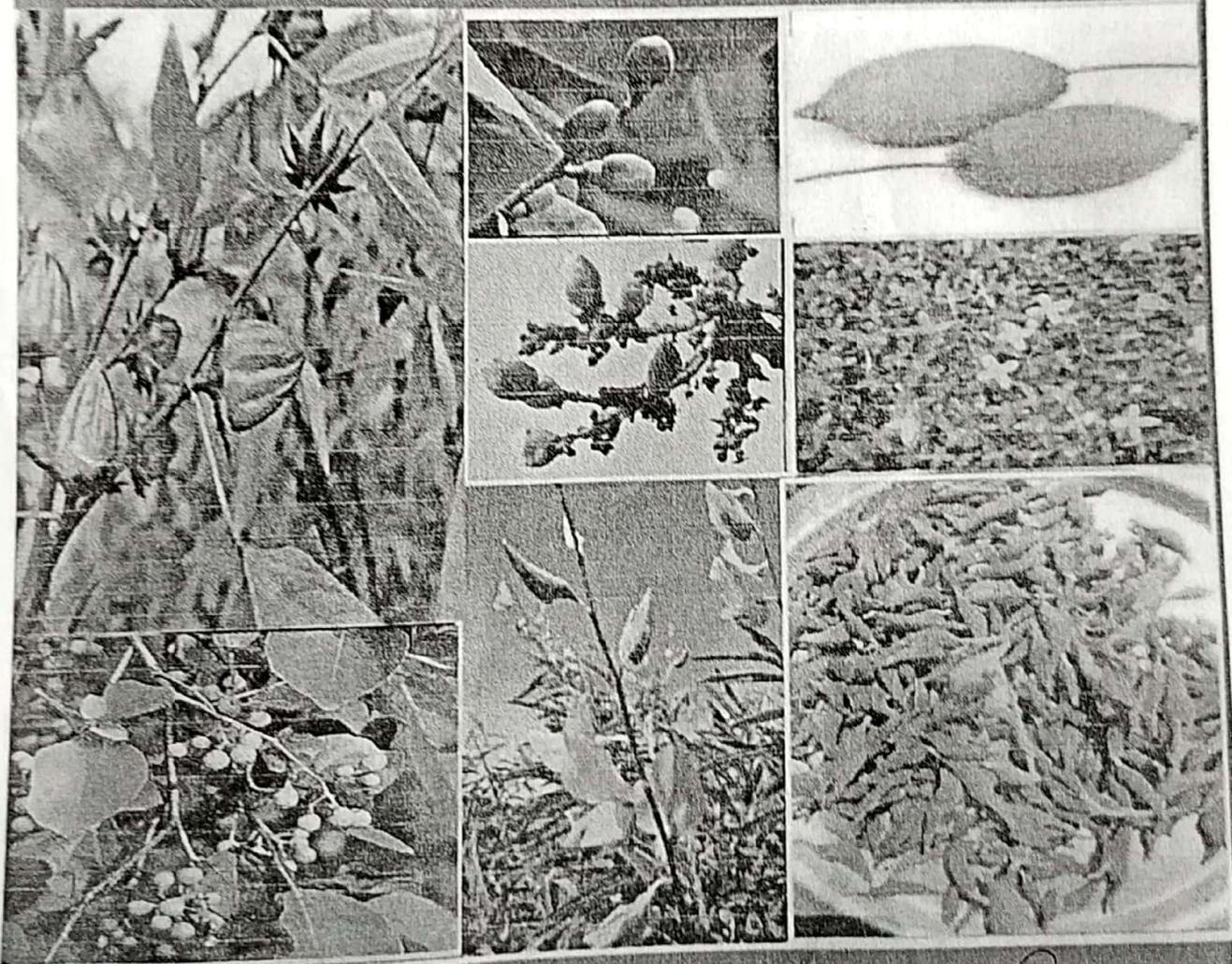

Head
Department of Botony
Smt.Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati

Smt. Radhabai Sarda Arts, Commerce & Science College, Anjangaon Surji

Wild Edible Plants

From Anjangaon Surji
Region

DEPARTMENT OF BOTANY

Department Head
Department of Botany
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

Scanned with CamScanner

Scanned with CamScanner

Smt. Radhabai Sarda Arts, Commerce & Science College,
Anjangaon Surji.

Department Of Botany
Project Assingment

Class :- B.Sc II(Sem III)

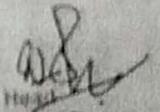
Session :- 2019 -20

Topic :- Wild Edible Plants

Submitted By

- 1) Ku. Anushri C. Atalkar
- 2) Ku. Gauri K. Kedar
- 3) Ku. Prachi G Karamshidhe
- 4) Ku. Nikita G. Aswar
- 5) Ku. Samruddhi G. Hadole
- 6) Ku. Kalyani V. Nipane

Guided By
Prof. Mr. M. J. Dagwal

Head
Department of Botony
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

Head
Department of Botony
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

SMT RADHABAI SARDA ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE, ANJANGAON
SURJI
DEPARTMENT OF BOTANY

Project on - Wild Edible plants from Anjangaon Surji region.

Sheet No.

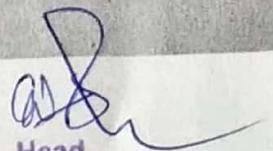
SURVEY SHEET

1. Date : _____ Time _____
2. Name of Informant : Sadashiv Ramchandra Shegakar
3. Address : Near Hanuman mandir dabbipura
Surji Anjangaon Dist. Amravati Mah. 444705
4. Age: 46 Occupation: Farmer Caste: Mali
5. Name of the Plant:
- Local Name: Ambadi
- Botanical Name: Hibiscus Canabrous
- Family: Malvaceae
- Plant part used: Leaves
- Location: Khodagaon Road Anjangaon Surji
6. Recipes: Cut the Onion, add Cumin seed, chilli
Powder and add spices leaves and
Cooked it.
7. Uses: It is used in night blindness, prevent weakness
shortness of breath, It release arteries, Control BP
8. Additional information: Used for cut the bast and
also used for cut engineere wood.

Head

Department of Botony
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science Collage,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

Scanned with CamScanner

Head

Department of Botony
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science Collage,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

**SMT RADHABAI SARDA ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE,
ANJANGAON SURJI DIST AMRAVATI**

EXTENSION ACTIVITY

Medicinal Plants:

Cultivation, Conservation, Distribution and Awareness Creation

Anjangaon Surji

Extension Activity Participation 2019-20

S.N.	NAME OF STUDENT	CLASS	SIGNATURE
1	KU SHIVANI VINODRAO GAWANDE	B.SC. III	S.V. Gawande
2	MR PRATIK JIVANRAO DHULE	B.SC. III	P. S. Dhule
3	KU ROHINI VISHWANATH PATIL	B.SC. III	R. Patil
4	KU DIKSHITA GAJANAN SURJUSE	B.SC. III	D. Surjuse
5	KU SAKSHI RAM AAWARE	B.SC. III	S. Aaware
6	KU SAKSHI TULASHIDAS BARABDE	B.SC. III	S. Barabde
7	KU PRAGATI PRASHANT BOLKE	B.SC. III	P. Bolke
8	KU KALYANI VIJAY WALKHADE	B.SC. III	K. Walkhade
9	KU PRATIKSHA JAYANT SONTAKKE	B.SC. III	P. J. Sontakke
10	KU AISHWARAYA SHIVSHANKAR HINGANKAR	B.SC. III	A. Hingankar
11	KU KOMAL SHANKARRAO DHUMALE	B.SC. III	K. Dhumble
12	KU SAMIKSHA SOMESHWAR LAHANE	B.SC. III	S. S. Lahane
13	KU SANJIVANI SUDHAKAR KHANDARE	B.SC. III	S. Khandare
14	KU NAMRATA SHALIKRAM MAKODE	B.SC. III	N. Makode
15	KU PRACHI KISHOR NIPANE	B.SC. III	P. Nipane
16	KU RUTUJA NARAYAN PADOLE	B.SC. III	R. Padole
17	KU BUSHRA SHAFIQUE REHMAN	B.SC. III	B. Rehman
18	KU SHADAB M WASIM	B.SC. III	S. Wasim
19	MR KAUSHAL RAMDAS KALE	B.SC. III	K. Kale
20	KU KIRAN SUBHASH BHASHKAR	B.SC. III	K. Bhashkar
21	KU MAYURI MUKUNDRAO HORE	B.SC. III	M. Hore
22	KU KOMAL DNYANESHWAR MALVE	B.SC. III	K. Malve
23	KU VAISHNAVI NARAYAN GAWANDE	B.SC. III	V. N. Gawande

Head

Department of Botony
Smt. Radhabai Sarada Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

Head

Department of Botony
Smt. Radhabai Sarada Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

24	KU YOGITA SHANKARRAO PAIGHAN	B.SC. III	<u>Y.S. Paighan</u>
25	KU SHWETA ARUNRAO JUNGHARE	B.SC. III	<u>Junghare</u>
26	KU VAISHNAVI VILAS HURBADE	B.SC. III	<u>V.V. Hurbade</u>
27	KU PRAPTI MADHUKARRAO MORE	B.SC. III	
28	KU PRAJAKTA ASHOK THAKARE	B.SC. III	<u>Thakare</u>
29	KU SAKSHI NARENDRAPANT LAHANE	B.SC. III	<u>Lahane</u>
30	KU VAISHALI GAJANAN ADHAU	B.SC. III	<u>V. Adhau</u>
31	KU HARSHA AVINASH BHAMBURKAR	B.SC. III	<u>Bhamburkar</u>
32	KU VISHALA PRAKASH PATIL	B.SC. III	<u>Patil</u>
33	KU VAISHALI RAVINDRA BORE	B.SC. III	<u>Bore</u>
34	KU GAYATRI VILAS BONDRE	B.SC. III	<u>Bondre</u>
35	KU NIKITA BABARAO INGALE	B.SC. III	<u>Ingle</u>
36	KU PRAGATI YADAVRAO KADU	B.SC. III	<u>Radu</u>
37	KU APEKSHA MAHENDRA GAWANDE	B.SC. III	<u>Gawande</u>
38	KU MEGHA PRAKASH BHAD	B.SC. III	<u>Bhad</u>
39	KU DIKSHA SUBHASH GITE	B.SC. III	<u>D.S. Gite</u>
40	KU MINAL ARUN DATE	B.SC. III	<u>Date</u>
41	KU ASHWINI RAVINDRA KADU	B.SC. III	<u>A. R. Kadu</u>
42	KU KANCHAN GANESH ASWAR	B.SC. III	<u>Aswar</u>
43	KU PAYAL SHRIDHARPANT KALE	B.SC. III	<u>Kale</u>
44	KU PRAGATI RAVINDRA FARKUNDE	B.SC. III	<u>Farkunde</u>
45	KU HARSHALI ANIL REKHATE	B.SC. III	<u>Rekhate</u>
46	KU SHIVANI RATANRAO DUDHE	B.SC. III	<u>Dudhe</u>
47	KU SAMREEN M SALEM	B.SC. III	<u>Samreen</u>

Total No. of Students- 47

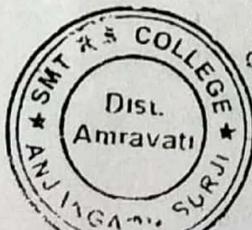
Prof in charge: Teacher Participated = 04

1. Shri M J DAGAWAL
2. Shri R L KULKARNI
3. Mr V S SATPUTE
4. MR R MAKODE

Head

Head

Department of Botony
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

Head

Department of Botony
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

Principal
Principal

Smt. Radhabai Sarda College
of Arts, Commerce & Science
Anjangaon Surji

SMT RADHABAI SARDA ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE,
 ANJANGAON SURJI DIST AMRAVATI
 DEPARTMENT OF BOTANY
 UNIT TEST- 2019-20
 B.Sc-I SEM-I

EXTENSION ACTIVITY

ATTENDANCE FOR WORK

SN	NAME OF STUDENT	Signature Date: 30/7/19	Signature Date: 6/8/19	Signature Date: 27/8/19	Signature Date: 24/9/2019
1	Shivani V. Kolhe.	<u>Skolhe</u>	—	<u>Skolhe</u>	<u>Skolhe</u>
2	Komal G. Patil	<u>Kpatil</u>	<u>Kpatil</u>	—	<u>Kpatil</u>
3	Javeriya Fatame Hafeez	<u>Javeriya</u>	<u>Javeriya</u>	<u>Javeriya</u>	<u>Javeriya</u>
4	Dorakhshan K. Ameen K	<u>DAmeen</u>	<u>DAmeen</u>	<u>DAmeen</u>	<u>DAmeen</u>
5	Vaishnavi V. Dhoke	<u>V.V.Dhoke</u>	<u>V.V.Dhoke</u>	<u>V.V.Dhoke</u>	<u>V.V.Dhoke</u>
6	Dnyaneshwari R. Kharode	<u>D.Kharode</u>	<u>D.Kharode</u>	<u>D.Kharode</u>	<u>D.Kharode</u>
7	Sakshi S. Bhamburkar	<u>SBhamburkar</u>	<u>SBhamburkar</u>	—	<u>SBhamburkar</u>
8	Dnyaneshwari Wankhade	<u>D.Wankhade</u>	<u>D.Wankhade</u>	—	<u>D.Wankhade</u>
9	Sakshi N Lunge	<u>SLunge</u>	<u>SLunge</u>	—	<u>SLunge</u>
10	Rani D. Patil	<u>R.D.Patil</u>	<u>R.D.Patil</u>	<u>R.D.Patil</u>	<u>R.D.Patil</u>
11	Gyayatri D. Ghogare	<u>G.D.Ghogare</u>	<u>G.D.Ghogare</u>	<u>G.D.Ghogare</u>	<u>G.D.Ghogare</u>
12	Jayshri S. Satpute	<u>JSatpute</u>	<u>JSatpute</u>	<u>JSatpute</u>	<u>JSatpute</u>
13	Sujata R. Dandge	<u>SDandge</u>	<u>SDandge</u>	<u>SDandge</u>	<u>SDandge</u>
14	Prajakta R. Raut	<u>PRaut</u>	<u>PRaut</u>	<u>PRaut</u>	<u>PRaut</u>
15	Mrunali v. Vinchurkar	<u>M.Vinchurkar</u>	<u>M.Vinchurkar</u>	<u>M.Vinchurkar</u>	<u>M.Vinchurkar</u>
16	Sakshi S. More	<u>SMore</u>	<u>SMore</u>	<u>SMore</u>	<u>SMore</u>
17	Divya S. Wankhade	<u>D.Wankhade</u>	<u>D.Wankhade</u>	—	<u>D.Wankhade</u>
18	Darshana P. Aswar	<u>Daswar</u>	<u>Daswar</u>	<u>Daswar</u>	<u>Daswar</u>
19	Shweta N. Datie	<u>SDatie</u>	<u>SDatie</u>	—	<u>SDatie</u>
20	Vaishnavi D. Chincholkar	<u>V.D.Chincholkar</u>	<u>V.D.Chincholkar</u>	—	<u>V.D.Chincholkar</u>
21	Harsha B Misar	<u>H.Misar</u>	<u>H.Misar</u>	<u>H.Misar</u>	<u>H.Misar</u>
22	Ku. Samata S. Thakare	<u>S.Thakare</u>	<u>S.Thakare</u>	<u>S.Thakare</u>	<u>S.Thakare</u>
23	Ku. Gayatri A. Shelke	<u>G.Shelke</u>	<u>G.Shelke</u>	<u>G.Shelke</u>	<u>G.Shelke</u>
24	Ku. Sakshi M. Pandey	<u>SMPandey</u>	<u>SMPandey</u>	<u>SMPandey</u>	<u>SMPandey</u>
25	Ku. Shivani G. Kherde	<u>SKherde</u>	<u>SKherde</u>	—	<u>SKherde</u>
26	Ku. Gayatri K. Duratkar	<u>GDuratkar</u>	<u>GDuratkar</u>	<u>GDuratkar</u>	<u>GDuratkar</u>
27	Ku. Gayatri S. Raut	<u>GRaut</u>	<u>GRaut</u>	<u>GRaut</u>	<u>GRaut</u>
28	Ku. Vaishnavi D. Tayade	<u>VTayade</u>	<u>VTayade</u>	<u>VTayade</u>	<u>VTayade</u>
29	Aniket B. Memarkar	<u>AMemarkar</u>	<u>AMemarkar</u>	—	<u>AMemarkar</u>
30	Shreyash M. Lole	<u>SLole</u>	<u>SLole</u>	<u>SLole</u>	<u>SLole</u>
31	Pranjwal A. Ghogare	<u>P.Ghogare</u>	<u>P.Ghogare</u>	<u>P.Ghogare</u>	<u>P.Ghogare</u>
32	Shekh. Juned	<u>Juned</u>	<u>Juned</u>	<u>Juned</u>	<u>Juned</u>
33	Pooja N. Gawande	<u>P.N.Gawande</u>	<u>P.N.Gawande</u>	<u>P.N.Gawande</u>	<u>P.N.Gawande</u>
34	Pranjwal K. Pedhekar	<u>PKPedhekar</u>	<u>PKPedhekar</u>	<u>PKPedhekar</u>	<u>PKPedhekar</u>
35	Ku. Gautami S. Wankhade	—	—	—	—

Head

Department of Botany
 Smt. Radhabai Sarda Arts,
 Commerce & Science College,
 Anjangaon Surji, Dist. Amravati

2018-2019

B.Sc-II SEM-III

EXTENSION ACTIVITY

ATTENDANCE

SN	NAME OF STUDENT	Signature	Signature	Signature	Signature
1.	Puja S. Kalaskar	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
2.	Ku. Mayuri U. Kaware	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
3.	Ku. Pranita G. Rekhate	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
4.	Ku. Divya P. Khalokar	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
5.	Prezana B. Lawande	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
6.	Ku. Bhagyashri R. Bhore	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
7.	Ku. Divya S. Roth	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
8.	Ku. Sakshi P. Reche	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
9.	Vrushali R. Gawhale	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
10.	Samiksha V. Bache	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
11.	Sneha P. Nawale	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
12.	Suabhi Patukale	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
13.	Samruddhini G. Chhala	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
14.	Divya R. Fuse	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
15.	Shweta C. Dendao	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
16.	Harshawati W. Badan	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
17.	Manisha G. Thakare	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
18.	Vaishali S. Mahajan	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
19.	Tarvi R. Pawar	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
20.	Utkarsha K. Nakod	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
21.	Puja M. Mankar	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
22.	Pratiksha G. Kakad	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
23.	Kalyani V. Nipane	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
24.	Dipali R. Bansod	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
25.	Sakshi C. Mueatkar	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
26.	Gauri D. More	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
27.	Komal M. Dhope	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
28.	Sakshi N. Hoene	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
29.	Rutuja R. Bhamburkar	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
30.	Anushri G. Raut	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
31.	Anirush S. Murekar	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
32.	Vishal G. Chakraborty	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
33.	Aditya D. Joshi	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
34.	Sumit S. Tathod	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
35.	Sakshi A. Shaikhonde	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
36.	Aarita A. Jambhu	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>

2019 22/8/19

Head
 Department of Botany
 Smt. Radhabai Sarda Arts,
 Commerce & Science College,
 Anjangaon Surji, Dist. Amravati

Department of Botany
Botanical Garden

Beneficiaries

Medicinal Plant Distributions under the Extension Activity of the Department
2019-2020
- on the Occasion of International Women's Day -

SN	Name (नाव)	Mobile No. मोबाईल	Address ठेव	Name of Plant वैषधीवनस्पतीचे नाव	Date दिनांक	Signature स्ती
1	Gayatri Arvind Turkhade	9075308783	Rh...	...	6/3/2020	...
2	Pratiksha Ravindra Dhumale	7066715651	Dehigaoon Bckhu	पुंगनावा Aloe vera	6/3/2020	...
3	Priya Dilip Dhope	8208952613	Pothrot	Haakiod	6-05/20	...
4	Nutan Gaganan Rakshakar	7030310424	Shendogaj	Haakiod	6-3-20	...
5	Vedika Ganesh Bhuskat	8055732800	Pethrot	पत्तरचरी	6-3-20	...
6	Anshumati B. Pendse	9404109280	Anjangaon 54031	पत्तरचरी	6/03/2020	...
7	Navita N. Malani	9545221277	Anjangaon, Sij	पत्तरचरी	6/03/2020	...
8	Sangita G. Chhoba	9960657988	Anjangaon, Buzaji	Aloe vera	6/03/2020	...
9	Manasa B. Yesthan	9422448827	Anjangaon	Aloe vera	6/03/2020	...
10	Pratibha K. Amankhan	7020443855	Anjangaon	Aloe vera	06/03/2020	...
	डॉ. संजयानि वि. राजे	97504811	पुंनगाव	कोरफड	06/03/2020	...
11	Dr. Biema V Rathi	9075866163	Anjangaon	कोरफड	06/03/2020	...
12						
13						
14						
15						
16						
17						

Head

Department of Botany
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Mumbai - Subli-Dist. Amravati

सारडा महाविद्यालयातर्फे वृक्षारोपण

■ वनस्पती विभागाचा उपक्रम

ता.प्रतिनिधी/१ सप्टेंबर
अंजनगाव सुर्जी : येथील
श्रीमती राधाबाई सारडा
महाविद्यालयातील वनस्पतीशास्त्र
विभागाच्या वतीने वनस्पतीशास्त्र
उद्यानात वृक्षारोपण व
आयुर्वेदिक वनस्पतींची लागवड
करण्यात आली.

विभागाची एक्सटेंशन
अॅकटीविटी म्हणून वनस्पतीशास्त्र
उद्यानांमध्ये आयुर्वेदिक
वनस्पतीची रोपे तयार करून ती
महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना
वाढदिवसानिमित्त भेट देऊन यांच्या

हस्ते वृक्षारोपण करण्यात येते.
वृक्षारोपणाच्या कार्यक्रमांमध्ये
महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. वशिष्ठ
चौबे, विभाग प्रमुख प्रा. मंगेश
डगवाल व बी.एस.एसी. भाग ३ चे
विद्यार्थी उपस्थित होते. प्राचार्य

चौबे यांनी विद्यार्थ्यांना वृक्षाबद्दल
आवड निर्माण करणे पर्यावरणाच्या
दृष्टीने अत्यंत गरज आहे, असा
संदेश दिला. तर मंगेश डगवाल
यांनी वृक्षारोपणाचे महत्त्व
विद्यार्थ्यांना समजून सांगितले.

Head
Department of Botany
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

सारडा महाविद्यालयात वृक्षारोपण

अंजनगाव सुर्जी : श्रीमती राधाबाई सारडा महाविद्यालयातील वनस्पतिशास्त्र विभागाच्या वतीने वनस्पतिशास्त्र उद्यानात वृक्षारोपण व आयुर्वेदिक वनस्पतींची लागवड करण्यात आली. उद्यानामध्ये आयुर्वेदिक वनस्पतींची रोपे तयार करून ती महाविद्यालयीन कर्मचाऱ्यांना वाढदिवसानिमित्त भेट देऊन त्यांच्या हस्ते वृक्षारोपण करण्यात येते. प्राचार्य वशिष्ठ चौबे, विभागप्रमुख मंगेश डगवाल तथा बीएस्सी भाग ३ चे विद्यार्थी उपस्थित होते.

सारडा महाविद्यालयातर्फे वृक्षारोपण

■ वनस्पती विभागाचा उपक्रम

ता.प्रतिनिधी/१ सप्टेंबर
अंजनगाव सुर्जी : येथील श्रीमती राधाबाई सारडा महाविद्यालयातील वनस्पतीशास्त्र विभागाच्या वतीने वनस्पतीशास्त्र उद्यानात वृक्षारोपण व आयुर्वेदिक वनस्पतींची लागवड करण्यात आली.

विभागाची एकसटेन्शन अॅकटिविटी म्हणून वनस्पतीशास्त्र उद्यानामध्ये आयुर्वेदिक वनस्पतींची रोपे तयार करून ती महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना वाढदिवसानिमित्त भेट देऊन यांच्या

हस्ते वृक्षारोपण करण्यात येते. वृक्षारोपणाच्या कार्यक्रमांमध्ये महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. वशिष्ठ चौबे, विभाग प्रमुख प्रा. मंगेश डगवाल व बी.एस.एसी. भाग ३ चे विद्यार्थी उपस्थित होते. प्राचार्य

चौबे यांनी विद्यार्थ्यांना वृक्षारोपण आवड निर्माण करणे पर्यावरणाच्या दृष्टीने अत्यंत गरज आहे, असा संदेश दिला. तर मंगेश डगवाल यांनी वृक्षारोपणाचे महत्त्व विद्यार्थ्यांना समजून सांगितले.

हे. लोकमत 21/09/2019 मालूम

Head
Department of Botony
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

औषधी वनस्पतींच्या रोपट्यांचे वाटप

सारडा महाविद्यालयाच्या वनस्पतिशास्त्र विभागाचा अभिनव उपक्रम

सकाळ वृत्तसेवा

अंजनावसुजी, ता. १४ : वेदोत्त श्रौमती एषावई सारडा महाविद्यालयातील वनस्पतिशास्त्र विभागाच्या वतीने वनस्पतिशास्त्र उद्यानात आयुर्वेदिक औषधी वनस्पतींची लागवड करण्यात आली आहे. आयुर्वेदिक वनस्पतींची रोपे तयार करून ती रोपटे गावातील नागरिकांना, महाविद्यालयाला भेट देणाऱ्या महानुभवनां व महाविद्यालयातील कर्मचाऱ्यांना, विविध कार्यक्रमाच्या निमित्ताने भेट म्हणून दिल्या जात असल्याचा अभिनव उपक्रम सुरू करण्यात आला आहे.

सर्वसामान्य लोकांपर्यंत औषधी वनस्पतींची माहिती पोहोचविण्याचा

जागृतीसाठी हा उपक्रम

वनस्पतिशास्त्र विभागाच्या उद्यानांमध्ये असलेली औषधी वनस्पतींचे गुणधर्म सर्वसामान्य लोकांपर्यंत कशी पोहोचू शकते व उपयोग करावा याचे मार्गदर्शन करण्यात येते. मानवाच्या अनेक व्याधींवर प्रभावी असा या वनस्पतींचा उपयोग केला जातो. आपल्या सभोवताली या वनस्पती असतात, परंतु त्याकडे दुर्लक्ष होते. जागृती व्हावी, यासाठी हा उपक्रम असल्याचे डॉ. मंगेश डगवाल यांनी सांगितले.

उद्देशाने वनस्पतिशास्त्र विभागप्रमुख डॉ. मंगेश डगवाल यांनी वनस्पतिशास्त्र उद्यानांमध्ये वेगवेगळ्या पन्नास प्रजातीच्या औषधी वनस्पतींची लागवड दहा हजार चौरस फुटांच्या क्षेत्रफळात केली आहे. यामध्ये गोकर्ण, विदारा, गुळवेल, हाडजोड, शतावरी, अडुळसा, पिंपरी, लसूणवेल, काळमेष, सर्पगंधा, अश्वगंधा, चित्रक, अनंतमूळ, पथरचटा

तसेच इतर औषधी वनस्पतींची रोपटे तयार केली आहेत. शिवाय कोणती वनस्पती कोणत्या व्याधींवर काय उपयोग करते, हेदेखील सांगितल्या जाते. परिसरातील औषधी वनस्पती आपल्या घरी लावल्यास त्याचा उपयोग कसा घेता येईल, त्याचीसुद्धा माहिती त्यांना देण्यात येते. दरवर्षी या विभागाच्या वतीने आयुर्वेदिक

अंजनावसुजी : औषधी रोपाचे वितरण करताना डॉ. मंगेश डगवाल.

वनस्पतींची प्रदर्शनी गावातील लोक, विद्यार्थी, शिक्षकांकरिता आयोजित करण्यात येत असते. विद्यार्थ्यांना आयुर्वेदिक वनस्पती व वृक्षाबद्दल आवड निर्माण करणे पर्यावरणाच्या दृष्टीने अत्यंत गरजेचे आहे, असे डॉ. मंगेश डगवाल सांगत असतात.

हे उद्यान सारडा एज्युकेशन सोसायटीचे सचिव डॉ. अमर सारडा व प्राचार्य डॉ. वशिष्ठ चौबे यांच्या मार्गदर्शनात तयार करण्यात आले असून भविष्यात नक्षत्र उद्यानदेखील तयार करण्यात येणार असल्याची माहिती मिळाली आहे.

लाकप्रतानधा व प्रशासनान त्वारत
लक्ष घालून अंमलबजावणी चालू आहे. या शेतकरी
टिमटा
करण्या
आली

भाजप सरकारच्या पाच वर्षांच्या आदेशाचे उल्लंघन आदी कलमे लावून
कार्यकाळाने जाणविलेल्या शेतकरी मते आहेत. या शेतकरी

मोकाभत मंगळवार, दि. १७ मार्च २०२०

२

हत्यावर दाखल
गाने मागे घ्यावे,
गार यांनी केली.

महाविद्यालय उद्यानात औषधी वनस्पती लागवड

मोफत वितरणही : सारडा महाविद्यालयातील उपक्रम

अंजनगाव सुर्जी : येथील श्रीमती राधाबाई सारडा महाविद्यालयातील वनस्पतिशास्त्र विभागाच्यावतीने वनस्पतिशास्त्र उद्यानात आयुर्वेदिक वनस्पतींची लागवड करण्यात आली. ती रोपे ग्रामस्थ, महाविद्यालयाला भेट देणारे मान्यवर, कर्मचारी यांना तसेच विविध कार्यक्रमांच्या अनुषंगाने मोफत भेट दिली जातात.

अंजनगाव शहरवासियांना मोफत रोपांचे वितरण करण्यात आले.

प्रजातींची लागवड केली आहे. यामध्ये गोकर्ण, विदारा, गुळवेल, हाडजोड, शतावरी, अडुळसा, पिंपरी, लसूणवेल, काळमेघ, सर्पगंधा, अश्वगंधा, चित्रक, अनंतमूळ, पत्थरचटा आदी आहेत.

आयुर्वेदिक वनस्पतींचे प्रदर्शन आयोजित केले जाते. हे उद्यान सारडा एज्युकेशन सोसायटीचे सचिव अमर सारडा व महाविद्यालयाचे प्राचार्य वशिष्ठ चौबे यांच्या मार्गदर्शनात तयार करण्यात आले.

दरवर्षी विभागाच्यावतीने

वापर

Head

Department of Botony
Smt.Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji,Dist.Amravati

देशोन्नती

अमरावती

शुक्रवार, दि. २८ फेब्रुवारी २०२०

५

आज सारडा महाविद्यालयात 'औषधी वनस्पतींची प्रदर्शनी'

अंजनगाव सुर्जी ■ प्रतिनिधी

येथील श्रीमती राधाबाई सारडा महाविद्यालयातील वनस्पतीशास्त्र विभागाच्यावतीने वनस्पतीशास्त्र अभ्यास मंडळाद्वारा औषधी वनस्पतीची ओळख व त्यांचा उपयोग सर्वसामान्य लोकांपर्यंत पोहचवा. या उद्देशाने 'राष्ट्रीय विज्ञान दिवस २८ फेब्रुवारी २०२०' निमित्ताने औषधी वनस्पतीची प्रदर्शनीचे आयोजन केले आहे. करीता सर्व लोकांनी या प्रदर्शनीचा लाभ घावा, असे आह्वान विभाग प्रमुख डॉ. मंगेश डगवाल यांनी केले आहे.

प्रदर्शनीचे उद्घाटन डॉ. अमर सारडा, प्रमुख पाहुणे विजय लाडोळे काई संस्था, कार्याध्यक्ष जगदीश सारडा, संचालक सारडा सायंस अकॅडमी डॉ. माधुरी सारडा व प्राचार्य डॉ. वशिष्ठ चोबे यांच्या उपस्थितीत होणार आहे, असे डॉ. डगवाल यांनी सांगितले. सदर प्रदर्शनी २८ फेब्रुवारी २०२० सकाळी १० वाजता आयोजित केली आहे.

मौ तमशानार्त देशागत थनन

www.tamsharat.net

तरुण भारत

मंगळवार, १० मार्च २०२० << ३

Department of Horticulture
Smt. Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati

प्रतिकृतीचे पूजन व दीप-प्रज्वलित प्राचार्य डॉ. वैराळे यांनी झाले.

◀(तथा वृत्तसेवा)

सारडा महाविद्यालयात औषधी वनस्पतींचे प्रदर्शन

◆ अंजनगाव सुर्जी, ९ मार्च

स्थानिक अंजनगाव सुर्जी येथील राधाबाई सारडा कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयातील वनस्पतीशास्त्र विभागातर्फे राष्ट्रीय विज्ञान दिवसाच्या निमित्ताने औषधी वनस्पतींच्या प्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात आले. सर्वसामान्य लोकांपर्यंत औषधी वनस्पतींची माहिती पोहोचवावी या उद्देशाने या प्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात आले.

सदर प्रदर्शनाचे उद्घाटन श्री सारडा एज्युकेशन सोसायटीचे सचिव डॉ. अमर सारडा, जगदीश सारडा व सारडा सायंस अकॅडमीच्या संचालिका डॉ. माधुरी सारडा यांनी केले. या प्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. वशिष्ठ चोबे, बोंद्रे, लोकजागर संघटना व पतंजलीच्या पदाधिकार्यांनी प्रदर्शनाला भेट देऊन मार्गदर्शन केले. वनस्पतीशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. मंगेश डगवाल यांनी वनस्पतीशास्त्र उद्यानांमध्ये असलेली औषधी वनस्पतींची

माहिती देऊन अशा प्रकारच्या प्रदर्शनामुळे औषधी वनस्पतींची माहिती सर्वसामान्य लोकांपर्यंत कशी पोहोचू शकते, याबाबत संबोधन केले. या प्रदर्शनामध्ये जवळपास ४० विद्यार्थ्यांनी वेगवेगळ्या औषधी वनस्पतींचे सादरीकरण केले.

यामध्ये गोकर्ण विदारा, गुळवेल, हाडजोड, शतावरी, अदुळसा, पिंपरी, संकनकळी, लसुनवेल, काळमेघ, इतर औषधी वनस्पतींची व जंगली भाजीचे वेगवेगळ्या आजारावर काय उपयोग आहे हे सांगितले. महाविद्यालयातील विद्यार्थी, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी प्रदर्शनीला भेट देऊन औषधी वनस्पतींची माहिती जाणून घेतली, सोबतच प्रदर्शनाला भेट देणाऱ्या लोकांचे औषधी वनस्पती रोपटे देऊन स्वागत करण्यात आले. परिसरातील औषधी वनस्पती आपल्या घरी लावल्यास त्याचा उपयोग कसा घेता येईल त्याची सुद्धा माहिती त्यांना देण्यात आली.

◀(तथा वृत्तसेवा)

FROM THE VIDARBHA COLLEGES

Smt Radhabai College, Anjangaon Surji

Students along with professors at the programme.

BOTANY Department of Smt Radhabai Sarda Arts, Commerce and Science College, Anjangaon Surji, organised the exhibition of medicinal plants on the occasion of National Science Day. The exhibition was inaugurated by Dr Amar Sarda, Secretary, Sarda Education Society, Jagdish Sarda and Dr Madhuri Sarda, Director of Sarda Science Academy, and Dr Bashisth Choubey, Principal of the College, visited the exhibition and also guided students on this occasion. Dr Mangesh Dagawal, Head of Department of Botany, informed about the medicinal herbs in the botanical gardens and people can gain knowledge about medicinal plants. In this exhibition, about 40 students presented different medicinal plants such as vidara, hadjod, asparagus, adulsa, gokarn, pimperi, lasunewel, lalmegh and other medicinal plants. Members of Patanjali Committee, NGO Lokjagar Sanghitan, journalist in Anjangaon visited the exhibition. Three students namely Kiran Bhaskar, Aaditya Joshi and Vedhavi Pawar were selected for their excellent skill on promoting herbal plants among visitors. Dr Pavan Raut and Dr Santosh Mardikar were the judges. Dr Dagwal, R L Kulkarni, Vrushabh Satpute, Rupesh Makode, Botanical Society, non - teaching staff and Krishna Nipane worked hard for the exhibition.

Head
Department of Botony
Smt Radhabai Sarda Arts,
Commerce & Science College,
Anjangaon Surji, Dist. Amravati